

KESETIAAN TEMA MELALUI NARATIF FILEM ADAPTASI *LET ME EAT YOUR PANCREAS* (2017)
THEMATIC FIDELITY THROUGH THE NARRATIVE OF FILM ADAPTATION *LET ME EAT YOUR PANCREAS* (2017)

Nor Aiman Iqmal Rosli¹, Norlela Ismail²

^{1,2} Faculty of Film, Theatre & Animation, Universiti Teknologi MARA, Shah Alam, Malaysia

Corresponding Author: norlelai@uitm.edu.my

Received: January 30th 2026

Accepted: February 27th, 2026

Published: March 31st, 2026

ABSTRAK

Kajian ini menganalisis kesetiaan tema dalam naratif filem adaptasi melalui pendekatan analisis tekstual. Kesetiaan dalam filem adaptasi *Let Me Eat Your Pancreas* (2017) adalah merupakan kesetiaan tema. Kesetiaan tema adalah sebuah adaptasi yang mengekalkan tema di samping setia dengan idea karya asal. Kesetiaan tema bukan bermakna sebuah filem adaptasi itu tidak setia dengan karya asal tetapi kesetiaan tema diolah dengan sinematik dalam proses mengadaptasi dari novel ke dalam filem. Kajian ini ingin menghujahkan bahawa filem ini telah melakukan perubahan dengan mengekalkan kesetiaan tema dan bukannya kesetiaan cerita. Tujuan kajian adalah untuk mengenal pasti elemen naratif filem dan novel serta menganalisis elemen naratif filem dan novel bagi menunjukkan kesetiaan tema dalam filem. Kajian ini menggunakan pendekatan analisis tekstual dengan mengambil kira Teori Ekranisasi oleh Pamusuk Eneste iaitu aspek penambahan, pengecutan dan perubahan bervariasi. Hasil analisis dan perbincangan kajian menunjukkan bahawa *Let Me Eat Your Pancreas* telah mengekalkan elemen naratif yang boleh dikenal pasti sebagai kesetiaan tema. Kajian ini diharap dapat memberi sumbangan bermanfaat kepada pengkajian filem adaptasi dalam konteks kesetiaan tema pada masa hadapan.

Kata Kunci: Filem, adaptasi, kesetiaan tema, naratif

ABSTRACT

This study examines thematic fidelity in the narrative of film adaptations using a textual analysis approach. In the film adaptation *Let Me Eat Your Pancreas* (2017), fidelity is reflected primarily through the preservation of thematic elements. The fidelity of themes refers to an adaptation strategy that maintains the central themes of the original work while remaining faithful to its core ideas. However, thematic fidelity does not imply strict adherence to every element of the source text; rather, the themes are reinterpreted and

expressed through cinematic techniques during the process of adapting a novel into a film. This study argues that the film introduces narrative modifications while preserving thematic fidelity rather than strict fidelity to the original storyline. The objectives of this research are to identify the narrative elements in both the film and the novel, and to analyse these elements in order to demonstrate how thematic fidelity is maintained in the film adaptation. The study employs a textual analysis approach, guided by Pamusuk Eneste's Ekranisasi Theory, which emphasises the processes of addition, reduction, and variation in the adaptation of literary works into films. The findings indicate that *Let Me Eat Your Pancreas* preserves key narrative elements that reflect fidelity to the original themes despite structural narrative changes. This research contributes to the broader discourse on film adaptation studies, particularly in understanding thematic fidelity as a significant approach in the adaptation of literary works into film.

Keywords: *Film, adaptation, theme fidelity, narrative*

1. PENGENALAN

Pada kebiasaannya, mengadaptasi dari satu karya asal kepada karya yang lain akan melibatkan proses interpretasi dan terjemahan semula terutamanya ke dalam medium filem (Nur Afifah Vanitha Abdullah, Siti Nur Izra Safra' Abd Halim & Nor Mahirah Zabidi, 2025). Filem adaptasi merupakan salinan cerita yang lazimnya diveduk daripada sebuah novel, puisi, rancangan televisyen, pementasan teater mahupun novel grafik. Menurut Yuchen Guo (2025), budaya adaptasi telah banyak diambil daripada karya sastera dan telah diterjemahkan ke dalam media yang berbeza-beza seperti contoh filem *The Lord of the Rings* diadaptasi daripada novel J. R. R. Tolkien, filem *Mandela: Long Walk to Freedom*, berdasarkan autobiografi Nelson Mandela. Cerita legenda Hua Mulan turut diadaptasi ke dalam filem animasi *Disney Mulan*. Manakala, permainan video seperti *Romance of the Three Kingdoms* dan komik seperti *Alien Resurrection* juga antara karya-karya yang telah diadaptasikan dalam seluruh media. *Cinderella* (1899) merupakan filem adaptasi pertama yang direkodkan arahan George Melies, seorang pengarah Perancis yang menginovasikan teknik dan gaya naratif pada penghujung abad ke-19 (Chong, 2021). Kini, kebanyakan filem merupakan hasil mengadaptasi idea daripada karya penulisan dan ini sudah menjadi sebahagian yang penting dalam industri (Perdikaki, 2018).

Walau bagaimanapun, dalam menghasilkan satu filem adaptasi pasti akan berhadapan dengan perubahan daripada struktur naratif karya asal ke naratif filem. Stam (2000) dalam bab *Beyond Fidelity: The Dialogics of Adaptation*, menghujahkan bahawa apabila adaptasi dilakukan, satu naratif baru akan terhasil dan ini bukan bermakna naratif ini sepatutnya lari daripada sumber asal. Sebaliknya, ia telah membangkitkan isu kesetiaan (*fidelity*), satu persoalan penting dalam olahan

pembikinan filem adaptasi (Hutcheon & O'Flynn, 2013). Menurut Harold (2018), dalam menghasilkan satu adaptasi pasti tidak akan ada kesetiaan yang sempurna mengikut karya asalnya. Perubahan pasti akan berlaku dalam pembikinan sebuah adaptasi. "Kesetiaan" itu boleh berubah dan diubah, inilah kenyataan yang dilontarkan oleh Fadli Al-Akiti, seorang pengkritik filem (Siti Haliza Yusop, 2019).

Kesetiaan didefinisikan sebagai kepatuhan terhadap sesuatu. Dalam penulisan ini, kesetiaan (*fidelity*) merujuk kepada kepatuhan dalam mengadaptasi mengikut sumber asalnya. Kesetiaan bertujuan untuk menghormati karya penulis dan juga elemen kesusasteraan (Emig, 2018). Oleh itu, kesetiaan menjadi satu konsep penting dalam mengekalkan sesuatu elemen ketika mengadaptasi seperti tema ataupun cerita. Kesetiaan dalam menghasilkan adaptasi terpecah kepada dua, iaitu kesetiaan tema (*thematic fidelity*) dan juga kesetiaan cerita (*story fidelity*) (Harold, 2018). Harold berpendapat bahawa kesetiaan tema merupakan satu merit dalam sentuhan estetik pada filem adaptasi, iaitu mengangkat tema karya asal ke dalam filem serta diadun serta diolah semula elemen naratif seperti plot, watak, latar masa atau tempat dengan mengekalkan tema cerita berbanding dengan kesetiaan cerita yang mana segala kejadian, aksi, watak, latar masa, tempat, plot adalah disusun sama seperti dalam karya asal novel atau cerpen ke dalam filem.

Kajian ini akan melihat perbandingan novel *Let Me Eat Your Pancreas* penulisan Sumino Yoru yang diadaptasi kepada filem *Let Me Eat Your Pancreas* (2017) arahan Tsukikawa Shou dan lakon layar oleh Yoshida Tomoko. Filem ini juga telah tercalon empat anugerah *41th Japan Academy Film Prize* antaranya adalah *Picture of the Year 2017*, *Screenplay of the Year 2017* dan dua pelakon filem ini Hamabe Minami dan Kitamura Takumi dalam *Newcomer of the Year 2017*. Filem adaptasi *Let Me Eat Your Pancreas* (2017) merupakan filem yang telah melalui proses perubahan daripada teks asal. Apabila terdapat perubahan, isu kesetiaan mulai timbul dan ini menjadikan sebilangan pengarah takut untuk mengubah kerana mereka khuatir akan jauh menyeleweng daripada kesetiaan cerita (Siti Haliza Yusop, 2019). Begitu juga menurut Tecucianu (2014), kritikan kepada adaptasi merupakan satu perkara yang tiada kesudahan dan akan sentiasa berterusan.

Selain daripada merungkai isu yang diperdebatkan, kajian ini juga terhasil daripada kurangnya pendedahan berkenaan kesetiaan dalam ruang pembelajaran filem adaptasi di Malaysia dan juga aspek kesetiaan tema yang boleh digunakan dalam proses mengadaptasi karya. Langkah seterusnya adalah untuk melihat, apakah ciri-ciri yang boleh dikenal pasti sebagai kesetiaan tema? Bagaimana olahan kesetiaan tema dilakukan terhadap sebuah adaptasi? Justeru, kajian ini ingin menghujahkan bahawa filem *Let Me Eat Your Pancreas* (2017) telah mengadaptasi dengan mengekalkan kesetiaan tema dan bukan kesetiaan cerita.

Pendekatan yang digunakan dalam kajian ini merupakan penontonan terhadap filem *Let Me Eat Your Pancreas* arahan Tsukikawa Shou (2017) dan pembacaan novel *I want To Eat Your Pancreas* penulisan Yoru Sumino (2015). Bagi

membincangkan kesetiaan tema, adalah penting untuk melihat watak yang mengerakkan cerita dalam plot serta bagaimana suatu tema itu dihasilkan melalui pembacaan perbandingan teks novel dan filem. Elemen-elemen tersebut akan dianalisis secara tekstual (*textual analysis*) serta perbincangan lanjut bagi melihat perbezaan teks novel dan filem adalah melalui kerangka Teori Ekranisasi oleh Pamusuk Eneste (1991). Eneste mengusulkan tiga aspek penting yang terlibat dalam proses mengadaptasi, iaitu *pengecutan*, *penambahan*, dan *perubahan bervariasi*.

1.1 DILEMA ADAPTASI KE NARATIF FILEM

Rahmoun (2020) dalam sebuah jurnal yang berjudul *Film Adaptation Between the Pride Of Literature and the Prejudice of Inferiority*, telah membahaskan keadaan atau situasi yang berlaku dalam mengadaptasi karya. Ini merupakan satu dilema atau prasangka yang sering kali berlaku. Beliau mengatakan bahawa karya sastera seperti novel mahupun cerpen merupakan karya agung dan perlu diangkat martabatnya manakala karya sinematik direndahkan (Rahmoun, 2020). Tambahannya lagi, adaptasi dilihat sebagai satu persaingan oleh penentang filem adaptasi dan secara tidak langsung telah meletakkan adaptasi sebagai satu campur tangan yang menggugat teks asal dengan memetik daripada penulisan Stam dan Raengo dalam Rahmoun (2020). Bukan setakat itu, Rahmoun menyatakan perubahan yang berlaku membuatkan imaginasi yang terhasil oleh pembaca teks asal terbantut selepas diadaptasikan. Hani Salwah Yaakup telah menyatakan adaptasi yang diubah tidak dapat digambarkan sama seperti yang dihasilkan dalam novel (Nur Aifaa Nabilah Mohd Rosdi *et al.*, 2020). Antara contoh yang dinyatakan merupakan pembawaan budaya yang tidak tepat daripada teks asal.

Tambahan lagi, adaptasi berada dalam satu tekanan oleh masyarakat dan terdapat perbincangan untuk menyelesaikan dilema yang dihadapi filem adaptasi (Rahmoun, 2020). Maka disini timbul satu fenomena yang besar dalam dunia filem adaptasi, isu berkaitan 'kesetiaan'. Beliau telah memetik kenyataan daripada bab *Chimera of Fidelity* oleh Stam bahawa tidak akan ada adaptasi yang akan sepenuhnya setia atau menuruti kehendak karya asal. Perkara yang berlaku adalah sebaliknya, pengkhianatan kepada sumber asal. Ini melahirkan makna yang tidak didambakan, berlaku luar daripada jangkaan. Hal ini demikian kerana adaptasi berhadapan dengan proses penambahan, modifikasi dan membuang. Ini akan terkesan kepada watak, suara, latar dan jalan cerita. Masalah ini berterusan apabila Bluestone dalam Rahmoun, mengatakan novel dan filem membawa perbezaan yang ketara untuk saling bersesuaian antara satu sama lain.

Seldes dalam Rahmoun (2020) mengatakan bahawa, adaptasi adalah satu proses yang tidak layak diangkat kerana banyak mengubah elemen seperti penamat yang berbeza, memutar belit plot, dan bawa penyampaian yang lain daripada yang asal. Ini menjadi satu permasalahan terhadap kesetiaan yang dikatakan oleh Hutcheon, Stam, O'Flynn dan tokoh lain dalam bidang ini. Kesetiaan dalam adaptasi sewajarnya dicerminkan kepada karya asal. Rahmoun terus menyatakan bahawa, kesetiaan dilakukan untuk menyentuh pelbagai aspek, dan pilihan diberi kepada orang sebagai satu cadangan.

Tan (2022) dalam artikel *Film Philology: The Value and Significance of Adaptation Film Studies in Literature*, pula menekankan betapa pentingnya kajian terhadap filem adaptasi dan kesusasteraan dilakukan. Baginya, filem merupakan sebuah bentuk seni yang sama seperti kesusasteraan kerana melalui kajian, satu jaringan persefahaman dapat dihasilkan untuk menghubungkan filem dan sastera. Artikel ini dimulakan dengan menyoroti minat yang semakin meningkat dalam kajian penyesuaian atau filem dalam sastera dan perlunya para sarjana filologi mengambil artikel yang sahih dalam bidang ini. Penulis menekankan pentingnya menghasilkan penyelidikan awal dan mendedahkan mesej rahsia yang tertanam dalam subteks filem. Salah satu kekuatan utama artikel ini adalah penekanannya pada sifat intertekstual penyesuaian atau kajian filem. Penulis menyoroti bidang penyelidikan ini dengan memberikan para sarjana kemanusiaan cara untuk membuat karya awal yang tidak pernah diterbitkan sebelumnya. Ini amat penting dalam konteks penyesuaian filem, ini bermaksud pengkarya tidak hanya meniru, tetapi mencipta karya seni yang unik.

Yijing dan Guicheng (2022) dalam makalah mereka yang bertajuk *Problems and Countermeasures of Film and Television Adaptation of Literary Works in the New Era* telah memberi penekanan khusus pada konteks penciptaan sastera filem dan televisyen China. Penulis mencatat bahawa pengaruh karya filem dan televisyen Barat telah mengubah ideologi penciptaan sastera filem dan televisyen China dalam beberapa tahun kebelakangan ini, dan bahawa pengaruh penyesuaian filem dan televisyen terhadap karya sastera di China tidak dapat dipandang rendah. Makalah ini memberikan analisis terperinci mengenai integrasi penciptaan filem dan televisyen dan karya sastera, dan menekankan pentingnya menyesuaikan novel sastera kontemporari klasik. Penulis berpendapat bahawa penyesuaian filem dan televisyen yang sangat baik dapat dilahirkan daripada karya asalnya, dan kejayaan penyesuaian bergantung pada tahap kreativiti dan kemahiran penulis skrip dan pengarah, serta kemampuan untuk mencipta dan mengawal semangat inti karya asal. Secara keseluruhan, makalah ini memberikan analisis komprehensif mengenai konteks penyesuaian filem dan televisyen karya sastera di era baru, dengan fokus khusus pada konteks di China. Penulis memberikan pandangan berharga tentang piawaian dan pertimbangan untuk penyesuaian yang berjaya, dan menyerlahkan kepentingan kreativiti, kemahiran, dan kepekaan budaya dalam proses penyesuaian. Permasalahan yang diusulkan memberikan satu lompongan dalam topik yang dikaji lantas satu kajian yang menyeluruh dan terperinci harus dilakukan bagi mengisi lompongan yang sedia ada.

2. KESETIAAN DALAM NARATIF FILEM ADAPTASI

Cobb dalam *Adaptation, Fidelity and Gendered Discourses* (2011) telah menyentuh berkaitan kesetiaan dalam adaptasi. Beliau telah meletakkan satu metafora kepada konsep ini yang menjadikan novel atau penulisan asal sebagai suami manakala filem sebagai isteri. Dalam jurnal Rahmoun (2020), juga ada menyebut penulisan asal sebagai satu seni lama (*old art*) dan juga filem sebagai seni muda (*young art*). Di sini penulisan ini cuba untuk menghubungkan hubungan antara dua media ini sebagai sebuah

keluarga dan memperlihatkan kesetiaan sebagai satu tanda cinta. Daripada metafora yang disampaikan dalam penulisan ini, beliau ingin menyampaikan pentingnya kesetiaan dalam menghasilkan adaptasi. Cobb menterjemahkan konsep ini secara pemahaman jantina dan bahasa kesetiaan. Oleh itu, dalam penulisan jurnal ini beliau cuba untuk menentengahkan unsur maskulin dan feminin ke dalam kesetiaan dalam adaptasi.

Cobb mengatakan Stam meletakkan kesetiaan bersama dengan teori feminisme ke dalam bidang adaptasi berserta teori lain seperti kepelbagaian budaya, bangsa, pasca kolonialisme dan Teori *Queer*. Penulisan ini cuba menginterpretasikan hujah yang disampaikan bahawa Stam mengambil berat keberadaan masalah 'cinta' dalam kritikan kesetiaan. Dalam erti kata lain, Cobb (2011) memaksudkan kesetiaan mempunyai kebebasannya tersendiri dan inilah yang cuba disampaikan oleh Stam dalam *Chimera of Fidelity*. Stam lagi sekali menghujahkan bahasa kesetiaan dibawakan untuk menunjukkan terjemahan, dan perasaan adaptasi yang menunjukkan perkara ini wujud dalam hubungan dengan cinta karya asal. Proses adaptasi menyulami karya asal merupakan proses yang penting untuk memahami kesetiaan terhadap adaptasi. Walau bagaimanapun, Stam menghujahkan kesetiaan berbeza dengan kritikan kerana kesetiaan adalah berkaitan perasaan yang subjektif (seperti Stam takrifkan) manakala kritikan merupakan satu penghujahan pemikiran dan teori. Namun, kesetiaan merupakan satu kritikan kerana sebahagian daripada kritikan memerlukan perasaan. Melalui tokoh lain. Cobb (2011) telah mengangkat pendapat Thomas Leitch bahawa beliau turut sependapat dengan Stam novel adalah sesuatu yang dicintai. Leitch turun memberitahu bahawa adaptasi lebih menjurus kepada feminisme dengan memperlihatkan romantik dan cinta sebagai satu dominasi kepada ideologi ini. Ini dilanjutkan apabila beliau telah menjalankan satu analisis dalam memahami keadaan adaptasi secara maskulin, dan sini beliau cuba untuk membawa kKajianmbangan kepada feminin dan maskulin dalam adaptasi. Beliau telah menerangkan jika feminin terletak pada kesetiaan maka maskulin pada naratif. Oleh itu, beliau telah menggunakan maskulin sebagai model dalam naratologi untuk mendalami adaptasi maskulin. Ini juga telah diperkenalkan oleh Stam untuk menghasilkan satu model apabila beliau memperkenalkan model feminin untuk kesetiaan. Ini terhasil daripada berlakunya prejudis terhadap kritikan kesetiaan yang sering berlaku dalam mengadaptasi.

Menurut Cobb (2011), Stam telah menggunakan naratologi oleh Genette yang membawa kesetiaan tidak kritikal dan struktural memecahkan naratif tersebut kepada bahagian yang tidak mempunyai konteks kemudian diterangkan secara objektif. Ini boleh dirumuskan sebagai satu naratif mudah untuk menutup atau melawan kekurangan kesetiaan feminin. Namun perkara yang berlaku menurut beliau, Stam kembali kepada kepentingan kesetiaan yang menunjukkan satu sifat yang bertoleransi walaupun melihat naratologi sebagai sesuatu yang bagus berbanding kesetiaan. Ini menunjukkan kesetiaan merupakan satu konsep yang menjaga satu tafsiran atau penterjemahan semasa proses mengadaptasi.

Melalui kesetiaan, Harold (2018) dalam jurnal bertajuk *The Value of Fidelity in Adaptation*, telah meletakkan kesetiaan terbahagi kepada dua bahagian, kesetiaan tema

dan kesetiaan cerita. Namun perkara yang diketengahkan Harold adalah mengenai kesetiaan tema dan bukan berkenaan kesetiaan cerita. Tambahan beliau, kesetiaan tema mempunyai merit estetik dalam pembikinan adaptasi. Beliau ingin isu kesetiaan dibangkitkan semula dan mewujudkan satu solusi baru untuk menghasilkan adaptasi yang berkualiti dengan memetik kata McFarlane dalam Harold. Ini disebabkan kesetiaan sentiasa dalam dilema atau tanggapan seperti wabak oleh pengkaji filem. Namun untuk memastikan kesetiaan ini kekal relevan untuk diperdebatkan, Livingston dalam Harold (2018) menghujahkan bahawa kesetiaan merupakan perkara yang wajar untuk difahami kerana kesetiaan merupakan kritikan yang sentiasa relevan untuk dibahaskan. Untuk menjadikan sebuah cerita itu mempunyai kualiti dan artistik, tidak terletak kepada setia kepada penulisan asal sepenuhnya seperti yang Stam hujahkan. Hal ini demikian kerana Harold mengatakan dalam mendalami novel, tema memainkan peranan utama untuk sulami nilai-nilai yang terdapat dalamnya. Ini juga sama seperti yang dihujahkan oleh Cobb yang meletakkan kesetiaan sebagai cinta, namun bagi Harold kesetiaan membawa kepada tema. Walau bagaimanapun bukan itu yang beliau ingin ketengahkan tetapi nilai atau kualiti kesetiaan tema itu. Beliau menghujahkan dalam empat kategori berkaitan kesetiaan ini :

- 2.1. Seni yang bagus biasa akan memikat individu kepada pencapaiannya tetapi ia bukan sekadar atas dasar terpicat, ia merupakan penghargaan ke atas nilai karya seni itu.
- 2.2. Beliau menerangkan bahawa dalam mengadaptasi tidak wajar untuk ada dua naratif yang sama, naratif daripada buku dan juga filem kerana tiada perbezaan kerana dua media ini menerangkan peristiwa yang sama.
- 2.3. Beliau beralih pula kepada kesetiaan tema yang mana konsep kesetiaan ini bukan sesuatu yang mudah kerana ini merupakan cabaran. Beliau mengangkat sebuah filem arahan Christopher Nolan, *Memento* (2000) sebagai contoh yang diadaptasi daripada *Memento Mori* penulisan adiknya Jonathan Nolan. Daripada sebuah cerpen yang pendek berbekalkan tiga ke empat babak ini, Christopher Nolan telah mengembangkan cerpen ini ke lakon layar. Lakonlayar yang dikembangkan oleh Christopher Nolan telah menambah beberapa watak-watak dan kejadian-kejadian penting, menukar struktur jalan cerita serta terdapat beberapa elemen lagi yang dikembangkan. Sungguhpun begitu, filem tersebut telah setia kepada tema yang sama, iaitu tema berkaitan masa dan bagaimana masa dimanipulasi serta penting dikaitkan dengan memori. Masa, Manipulasi dan Memori adalah tema yang utama diangkat dalam filem, olahan serta susun atur cerita adalah hal kedua.
- 2.4. Harold juga menjelaskan kesetiaan tema merupakan satu proses dalam mencapai estetik oleh kerana perkara ini memerlukan pemahaman dalam mendalami pemikiran yang artistik dan imaginatif dalam pengolahan. Manakala kesetiaan cerita tidak memberikan satu kelainan kerana mengekalkan idea yang sama.

3. TEORI EKRANISASI

Pamusuk Eneste dalam Rizki Tania Putri *et al.* (2021) menjelaskan ekranisasi merupakan satu proses transformasi novel ke sebuah filem dengan ciri-ciri atau proses tertentu.

Ekranisasi mempunyai 3 proses utama, iaitu penambahan, pengecutan dan perubahan bervariasi.

3.1 Pengecutan

Pengecutan merupakan proses yang memotong atau memendekkan penceritaan asal berdasarkan beberapa faktor, antaranya adalah [1] terdapatnya babak atau plot yang tidak penting. Hal ini sudah pasti kerana novel atau karya asal terdapatnya babak yang tidak penting dijadikan sebagai pemanjang cerita dan filem mempunyai limit terhadap masa tayangan. [2] Ini secara tidak langsung membawa kepada faktor seterusnya had masa tayangan. Setiap filem yang ditayangkan telah ditetapkan had maksimum tayangan dan ini sudah menjadi sasaran kepada pihak pembikin filem berkenaan jumlah babak yang diperlukan untuk adaptasi yang diangkat. [3] Faktor lain yang menyebabkan plot dipendekkan adalah disebabkan terdapat sebahagian babak dalam novel tidak sesuai untuk ditayangkan secara nyata. Dalam faktor ini, penerbit merasakan jika babak seperti itu dimasukkan pasti akan berlaku kecaman, kerugian atau sebagainya. [4] Akhir sekali merupakan daripada pihak produksi sendiri, kekuatan bajet dan teknikal yang produksi itu ada. Ini terjadi kerana tidak semua babak yang ada dalam novel dapat direalisasikan. Seterusnya merupakan proses penambahan atau pelebaran, yang merupakan antara proses yang biasa dilakukan dalam adaptasi. Proses ini merangkumi elemen-elemen yang berada dalam naratif filem seperti watak, plot, latar, bunyi dan juga persekitaran dalam filem (Rizki Tania Putri *et al.*, 2021).

3.2 Penambahan

Davies dalam Rizki Tania Putri *et al.* (2020) menjelaskan dengan lebih terperinci berkenaan ekranisasi dengan memetik kenyataan dalam menjaga kesetiaan karya asli, pembikinan filem adaptasi dibenarkan untuk memperlebar struktur naratif. Ini mungkin menyebabkan satu tafsiran atau terjemahan yang berbeza daripada pemikiran pembaca dengan konsep imej mental. Sebagai pembikin filem, memberikan pengalaman imej mental merupakan proses dalam teori ekranisasi ini.

3.3 Perubahan Bervariasi

Proses yang terakhir merupakan pengolahan atau perubahan bervariasi, proses yang berlaku dalam ruang penceritaan terlahir daripada faktor persoalan, media dan jangka masa cerita. Menurut kata Eneste yang dipetik mereka, proses ini memerlukan kreativiti pembikin filem dalam mempelbagaikan idea dalam filem itu. Ini yang dimaksudkan ekranisasi filem berpandukan novel dan bukan tampalan semula novel.

4. ANALISIS NOVEL DAN FILEM

Secara keseluruhannya, walaupun terdapat banyak perubahan dan pengubahsuaian daripada segi aksi dan kejadian, struktur cerita dan plot, pengarah masih mengekalkan tema seperti kelangsungan hidup (*survival*), kebenaran, pengorbanan, cinta, persahabatan dan penyakit daripada novel seperti digambarkan dalam Jadual 1. Hal ini demikian kerana tema dalam adaptasi filem ibarat merupakan dua garis rentang selari

yang lurus dan akan berakhir dengan titik penutup yang sama, iaitu tema. Walaupun filem ini terdapatnya penambahan beberapa tema yang baharu, ini tidak akan mengubah kenyataan filem ini diakhiri dengan tema yang sama.

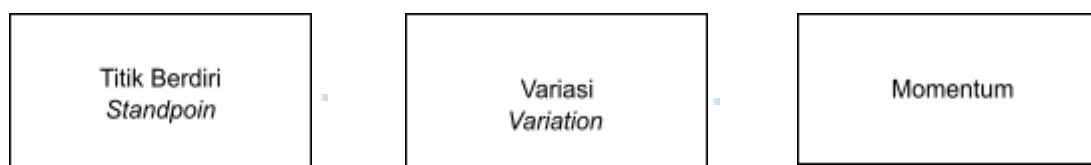
Jadual 1: Perbandingan Pengecutan Plot Novel dan Filem

NOVEL	FILEM	PERUBAHAN
<i>Dalam bab 1, imbas kembali Sakura dan Haruki ditunjukkan. Dalam bab ini, Sakura ingin memakan pankreas Haruki kerana dapat melawan penyakitnya di dalam perpustakaan</i>	<i>Di perpustakaan, Haruki dewasa mengejar bayangan Sakura di sekeliling rak-rak buku. Ini kemudian menjadi transisi kepada flashback. Melalui flashback ini, Sakura ingin memakan pankreas Haruki kerana dapat melawan penyakitnya.</i>	Penambahan dan Perubahan Bervariasi (Tema : kelangsungan hidup, penyakit dan pengorbanan)
Perubahan bervariasi yang ketara yang dapat dilihat dalam filem pada babak ini ialah Haruki tidak cenderung untuk meminati perbualan Sakura ini menunjukkan dirinya yang lebih pasif. Berbanding dalam novel, Haruki cenderung untuk melayan karenah Sakura. Walau bagaimanapun Haruki dalam filem dan novel menunjukkan satu perasaan kesian terhadap Sakura. Aksi dan kejadian yang dihasilkan dalam novel adalah berbeza dalam filem tetapi ia membawa tema yang sama, iaitu kelangsungan hidup dan pengorbanan.		
<i>Selepas balik daripada perpustakaan, Sakura mengajak Haruki keluar ketika dalam perjalanan pulang.</i> <i>Bermula di bab 2, diceritakan waktu pertama kali Haruki mengetahui rahsia Sakura di hospital</i>	<i>Haruki berada di lobi hospital kerana pembedahan apendiks dan terlihat sebuah buku terjatuh. Haruki mengambil peluang untuk membaca isi kandungan buku tersebut yang menyatakan satu rahsia Sakura yang mengalami masalah pankreas.</i>	Perubahan Bervariasi dan Pengecutan (Tema : Kebenaran)

NOVEL	FILEM	PERUBAHAN
	<i>Kemudian Sakura ke perpustakaan sebagai pustakawan. Haruki melihat Sakura seperti mengekorinya kerana mengetahui rahsia Sakura. Sakura kemudian mengajak Haruki keluar.</i>	
Peristiwa ini diaturkan semula dalam filem dan pengaturan semula dapat diklasifikasikan dengan perubahan bervariasi untuk memudahkan dalam pentafsiran. Daripada pengaturan ini, hubungan Haruki dan Sakura dalam filem kelihatan baru sahaja bermula berbanding dalam novel yang kelihatan hubungan mereka sudah lama berkembang. Namun dalam novel menjelaskan pada hari janji temu, hubungan mereka sebenarnya baru sahaja bermula kerana Haruki menyatakan “Sejak berjumpa di hospital tempoh hari...” Penjelasan dalam novel ini kelihatan lambat kerana dijelaskan pada bab 2. Ini secara tidak langsung mengecutkan alur penceritaan ke dalam filem tetapi tema disebalik kejadian novel dan filem adalah watak ingin mencari kebenaran.		
<i>Dalam menikmati manisan, Kyoko dan rakannya yang lain berada di sisi Sakura ketika Haruki baru pulang ke tempat duduknya. Kyoko berasa kurang senang dengan keberadaan Haruki terutama di kedai itu. Kyoko mengingatkan Haruki bahawa dia dan Sakura tidak lebih daripada kawan rapat.</i>	<i>Di sekolah, Kyoko mengetahui Sakura keluar bersama Haruki dan membuat dirinya kurang senang dengan perbuatan itu.</i>	Perubahan Bervariasi dan Pengecutan (Tema : Cinta/Persahabatan)
Perubahan bervariasi dan pengecutan di sini dilakukan untuk menimbulkan konflik antara Haruki dan Kyoko dengan lebih cepat. Hal ini disebabkan kerana terdapatnya adegan-adegan yang tidak sepatutnya di masukkan ke dalam filem kerana akan menyebabkan alur cerita menjadi lambat untuk sampai ke konflik di antara dua watak ini.		
<i>Haruki mendapatkan diari Sakura daripada ibu Sakura. Di dalam terdapatnya wasiat untuknya dan juga Kyoko.</i>	<i>Haruki dewasa menemui dua surat wasiat yang ditulis oleh Sakura di dalam buku <i>The Little Prince</i> di</i>	Perubahan bervariasi dan pengecutan. (Tema : Cinta/Persahabatan)

NOVEL	FILEM	PERUBAHAN
<i>Haruki bertemu dengan Kyoko untuk serahkan wasiat Sakura di kafe.</i> <i>Pada bab terakhir, menunjukkan Gum-kun mempunyai perasaan terhadap Kyoko. Semasa Haruki, Kyoko dan Gum-kun berjalan Haruki secara tidak sengaja mendedahkan isi hati Gum-kun namun Kyoko tidak sedar tentang hal itu.</i>	<i>dalam perpustakaan sekolah. Di sini Haruki mendepani ketakutannya untuk bertemu Kyoko.</i> <i>Haruki bertemu semula dengan Kyoko pada majlis perkahwinannya dengan Gum-kun dan menyerahkan wasiat Sakura untuk Kyoko. Di sini Haruki meluahkan perasaan untuk menjadi kawan kepada Kyoko</i>	
Perubahan bervariasi dilakukan di sini walaupun buku <i>The Little Prince</i> diperkenalkan juga dalam novel, buku ini memainkan peranan yang lebih penting selepas diari Sakura. Hal ini demikian kerana buku ini lebih kerap digunakan dalam menyampaikan tema berikutan dengan cerita di sebalik buku itu. Di pengakhiran cerita ini, perkahwinan Kyoko dan Gum-kun merupakan satu pengecutan dan perubahan bervariasi untuk menjadi refleksi kepada pengakhiran dalam novel yang berkemungkinan penonton ingin melihat hubungan cinta dan persahabatan antara mereka berdua.		

Dalam mencapai adaptasi yang mengekalkan tema berbanding mengikut sepenuhnya cerita karya asal, seharusnya ciri-ciri merupakan kriteria penting dalam menghasilkan adaptasi dengan kesetiaan tema. Seperti yang dibincangkan tadi, kesetiaan tema merupakan merit dalam estetik sebuah adaptasi (Harold, 2018). Justeru, terdapat kriteria penting yang menjadikan kesetiaan tema bukan sekadar setia dengan teks dan dilakukan perubahan.

Ilustrasi 1: Konsep Utama Pemindahan Novel kepada Filem

Umumnya, filem *Let Me Eat Your Pancreas* (2017) dapat dilihat terdapatnya tiga cadangan konsep tambahan yang boleh dihubungkan dengan menghasilkan adaptasi dengan kesetiaan tema, iaitu konsep tersebut adalah titik berdiri, variasi dan momentum seperti digambarkan dalam ilustrasi 1. Titik berdiri di sini merupakan satu kerangka yang mewakili elemen-elemen perubahan. Hal ini kerana tidak semua adegan dapat dipindahkan ke dalam filem, jadi akan terdapat sebahagian adegan ini akan

menjadi satu titik berdiri dalam meneruskan alur cerita. Sebagai contoh adegan Haruki dan Sakura janji temu. Adegan dalam novel terdapatnya dua kali janji temu dilakukan, iaitu di kedai daging panggang dan juga kedai manisan. Walau bagaimanapun, temu janji merupakan peristiwa yang menjadi titik berdiri dalam filem bagi melakukan variasi terhadap peristiwa dalam novel.

Variasi pula merupakan ciri penting dalam kesetiaan tema kerana merupakan ini satu corak perubahan yang mempunyai kesetiaan. Hal ini demikian kerana adaptasi bukan satu evolusi yang terdapatnya perubahan besar dan secara tidak langsung lari daripada kesetiannya. Adaptasi ini dapat dikaitkan dengan kehidupan makhluk di dunia kerana konsep ini tidak akan lari dengan konsep perfileman seperti melalui pemahaman Cobb yang menghubungkan kesetiaan filem adaptasi dengan jantina. Tidak kira berapa banyak variasi yang dilakukan, variasi ini seharusnya berakhir di titik yang sama. Melalui penamat keseluruhan filem *Let Me Eat Your Pancreas* (2017), titik cerita ini berakhir dengan penyerahan wasiat oleh Haruki kepada Kyoko untuk menjadikan mereka kawan selepas pemergian Sakura pada variasi 13 tahun kemudian melalui surat yang diletakkan pada buku *The Little Prince*.

Selain itu, perubahan bervariasi menjadi sebahagian daripada proses yang dominan dalam filem ini. Kebanyakan adegan yang diubah dan ditokok tambah dalam filem ini merupakan adegan yang sudah tersedia pada karya asal. Melalui adegan ini, Yoshida Tomoko telah mengabungkan adegan-adegan tersebut menjadi sebuah adegan tunggal. Secara tidak langsung, adegan tunggal yang dihasilkan beliau ini menjadi satu variasi baharu. Dalam mengukuhkan variasi ini terdapat ciri lain yang terlibat supaya adaptasi dapat berjalan dengan baik, iaitu momentum. Momentum ini merupakan penguat dalam menjalankan ciri variasi kerana momentum di sini mewakili tema. Hal ini demikian kerana apabila proses pengecutan dilakukan terdapatnya kekurangan dalam menjayakan jalan cerita. Oleh itu, momentum tema memainkan peranan penting untuk mengatasi implikasi hasil daripada pengecutan yang dilakukan. Ini terjadi dalam filem terutama pada watak Kyoko yang mempunyai masa skrin yang singkat berbanding dalam novel.

5. KESIMPULAN

Kesimpulannya, filem adaptasi tidak boleh dipisahkan dengan kesetiaan kepada teks asal walaupun terdapat perubahan terhadap elemen naratif tertentu dilakukan. Keaslian dan kesetiaan merupakan nilai adaptasi yang tidak boleh berubah. Begitulah dengan adaptasi yang dilakukan oleh Tsukikawa Shou dan Yoshida Tomoko terhadap *Let Me Eat Your Pancreas* (2017), kesetiaan merupakan elemen penting dalam memastikan filem ini mendapat tempat dihati penonton terutama kepada pembaca novel ini. Tidak dapat disangkal bahawa dua tokoh ini telah berjaya memberikan sentuhan sinematik dengan mengangkat sama nila-nilai yang dibawa dalam penulisan Sumino Yoru. Ini juga telah membuktikan bahawa olahan yang digunakan dalam mengadaptasi filem *Let Me Eat Your Pancreas* (2017) banyak perubahan dengan membawa kesetiaan tema dan

bukannya kesetiaan cerita. Melalui perubahan yang dilakukan dalam mencapai kesetiaan tema dalam filem ini, terdapatnya gambaran menyeluruh adaptasi melalui konsep kesetiaan tema yang dapat dicadangkan dalam menjadi satu sumber rujukan ilmiah. Tiga konsep yang dicadangkan, iaitu variasi, *standpoint* dan momentum ini selanjutnya dapat dikembangkan pada masa hadapan untuk menguatkan lagi bahawa konsep ini perlu untuk mewujudkan kesetiaan tema dalam mengadaptasi filem.

PENGHARGAAN

Kajian ini adalah tajaan sendiri dan tidak melibatkan mana-mana dana penyelidikan dalaman atau luaran.

RUJUKAN

- Chong, V. (2021, November 29). *From pages to premiers: The case for book to movie adaptations*. Berkeley Fiction Review. <https://berkeleyfictionreview.org/2021/11/29/from-pages-to-premiers-the-case-for-book-to-movie-adaptations/#:~:text=The%20first%20recorded%20film%20based,adaptation%20of%20the%20classic%20tale>
- Cobb, S. (2011). Adaptation, fidelity and gendered discourses. *Adaptation*, 4(1), 28-37. <https://doi.org/10.1093/adaptation/apq011>
- Cucum Cantini. (t.t). Review buku "novel dan film" karya Pamusuk Eneste. *Academia*. https://www.academia.edu/24760494/Review_Buku_Novel_dan_Film_Karya_Pamusuk_Eneste
- Emig, R. (2018, April 12). *The routledge companion to adaptation*. Routledge. <https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9781315690254-5>
- Guo, Y. (2025, 31 March). How to appreciate an adaptation?. *International Journal of Philosophical Studies*, DOI: 10.1080/09672559.2025.2482905
- Harold, J. (2018). The value of fidelity in adaptation. *The British Journal of Aesthetics*, 58(1), 89-100. <https://doi.org/10.1093/aesthj/ayx041>
- Hutcheon, L. & O'Flynn, S. (2013). *A theory of adaptation* (2nd edition). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203095010>
- Nur Afifah Vanitha Abdullah, Siti Nur Izra Safra' Abd Halim, & Nor Mahirah Zabidi, (2025) Adaptasi cerita-cerita rakyat dalam filem Magika (2010). *e-Bangi Journal of Social Sciences and Humanities*, 22 (2). pp. 259-271. <https://ejournal.ukm.my/ebangi/article/view/84855/17295>
- Perdikaki, K. (2018). Film adaptation as the interface between creative translation sformation: The case of Baz Luhrmann's The Great Gatsby.

The Journal of Specialised Translation, 29, 169-187.
[https://openresearch.surrey.ac.uk/esploro/outputs/journalArticle/Film
adaptation-as-the-interface-between/99514346102346#file-0](https://openresearch.surrey.ac.uk/esploro/outputs/journalArticle/Film+adaptation-as-the-interface-between/99514346102346#file-0)

Rahmoun, O. (2020). Film adaptation between the pride of literature and the prejudice of inferiority. *AWEJ for Translation & Literary Studies*, 4(1), 222-236.
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3554145

Rizki Tania Putri, Fauziah Khairani Lubis, & Elisa Betty Manullang. (2021). An analysis of ecranisation process of Intrinsic elements in novel to film “Five Feet Apart” by Rachael Lippincott. *TRANSFORM Journal of English Language Teaching and Learning of FBS UNIMED*, 10(4), 156-165.
<https://jurnal.unimed.ac.id/2012/index.php/jelt/article/view/29530>

Siti Haliza Yusop. (2019, November 4). ‘Kesetiaan’ boleh berubah, diubah. *Berita Harian Online*.
<https://www.bharian.com.my/amp/rencana/sastera/2019/11/624864/kesetiaan-boleh-berubah-diubah>

Stam, R. (2000). Beyond Fidelity: The dialogics of adaptation. Dalam J. Naremore (Ed.), *Film Adaptation*. Rutgers University Press.
https://www.academia.edu/3133330/_Beyond_Fidelity_The_Dialogics_of_Adaptation_in_Film_Adaption_2000

Sumino Yoru. (2018) Izinkan Kumakan Pankreasmu (Sayuriafrina, Trans.). Kadokawa Gempak Starz. (Karya asal diterbitkan pada 2015)

Tan, C. (2022). Film philology: The value and significance of adaptation film studies in literature. *Journal of Cultural Studies*, 13, 31-49.
https://www.researchgate.net/publication/361195480_Film_Philology_The_Value_and_Significance_of_AdaptationFilm_Studies_in_Literature

Tsukikawa, S. (Pengarah). (2017). *Let Me Eat Your Pancreas* [Filem]. Toho Pictures.

Yijing, C. & Guicheng, Z. (2022). Problems and countermeasures of film and television adaptation of literary works in the new era. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*,, 652, 348-352.
<https://doi.org/10.2991/assehr.k.220306.056>